

Sygn. akt I CSK 489/13

POSTANOWIENIE

Dnia 16 kwietnia 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Wojciech Katner

w sprawie z powództwa Z. B.
przeciwko A. M., J. M. i L. C.
o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 16 kwietnia 2014 r.,
na skutek skarg kasacyjnych pozwanych
od wyroku Sądu Okręgowego w W.
z dnia 6 marca 2013 r., sygn. akt V Ca [...],

odmawia przyjęcia obu skarg kasacyjnych pozwanych.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 6 marca 2013 r. Sąd Okręgowy w W., po rozpoznaniu apelacji pozwanych, zmienił w części zaskarżony wyrok Sądu Rejonowego w P., dokonując w księdze wieczystej wpisu prawa własności jako współwłasności łącznej wspólników spółki cywilnej. Zdaniem Sądu Okręgowego, wobec złożenia oświadczenia o wystąpieniu ze spółki przez Z. B. bez zachowania formy aktu notarialnego, oświadczenie to było nieskuteczne, a zatem nieruchomości pozostała nadal we współwłasności łącznej wspólników spółki cywilnej. W toczącym się wcześniej postępowaniu o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym, wyrokiem z dnia 4 sierpnia 2008 r. (I CSK 473/07, OSNC-ZD 2009, nr 1, poz. 5) Sąd Najwyższy uchylił wyrok Sądu Okręgowego w W. z dnia 15 lutego 2007 r., nakazujący wpisanie w księdze wieczystej jako właścicieli nieruchomości M. i G. M.. Następnie nieruchomość ta stała się przedmiotem umów, opartych o konstrukcję świadczenia w miejsce wykonania (*datio in solutum*), zawartych pomiędzy M. M. i G. M. (pozostałych wspólników spółki cywilnej) a A. M. (w 2007 r.), a następnie pomiędzy nią i L. C. (w 2009 r.). W rozpoznawanej obecnie sprawie Sąd Okręgowy podzielił stanowisko Sądu Rejonowego o pozorności tych umów.

Orzeczenie to zostało zaskarżone skargami kasacyjnymi przez pozwanych: L. C. oraz A. i J. M.. Pierwsza ze skarżących zarzuciła naruszenie: art. 6 ust. 1, 2 i 3 u.k.w.h., art. 453 k.c., art. 487 § 2 k.c., art. 83 § 1 i 2 k.c. oraz art. 10 u.k.w.h. Jako podstawę drugiej skargi wskazano naruszenie: art. 6 ust. 1, 2 i 3 u.k.w.h., art. 365 § 1 k.p.c. i art. 5 u.k.w.h., art. 453 k.c., art. 487 § 2 k.c., art. 83 § 1 i 2 k.c. oraz art. 10 u.k.w.h. Wszyscy skarżący wniesli o uchylenie zaskarżonego orzeczenia oraz wyroku Sądu pierwszej instancji i orzeczenie co do istoty sprawy, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu oraz o rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów postępowania. W odpowiedzi na skargę kasacyjną A. i J. M. powód wniósł o jej oddalenie i zasądzenie kosztów postępowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W sprawie nie występują przesłanki uzasadniające przyjęcie do rozpoznania którejkolwiek ze skarg kasacyjnych. Brak zwłaszcza przesłanki oczywistej zasadności (art. 398⁹ § 1 pkt. 4 k.p.c.), na którą powołano się w obu skargach, uzasadniając ją w bardzo zbliżony sposób.

Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego, przez oczywistą zasadność skargi kasacyjnej rozumieć należy jej zasadność kwalifikowaną i ewidentną, która może zostać stwierdzona bez konieczności prowadzenia złożonych rozumowań (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 20 lipca 2011 r., II CSK 59/11, nie publ. oraz z dnia 18 września 2012 r., II CSK 179/12, nie publ.). Uzasadniając występowanie tej przesłanki w sprawie skarżący powołali się na naruszenie przez Sąd Okręgowy „dwóch podstawowych zasad prawa”: przyjęcie złej wiary A. M. mimo istnienia prawomocnego orzeczenia stanowiącego podstawę wpisu do księgi wieczystej (wyroku Sądu Okręgowego w W. z dnia 15 lutego 2007 r.), przy braku wzmianki o tym fakcie w treści księgi (i odwołaniu się do wiedzy strony o wniesieniu skargi kasacyjnej na to orzeczenie) oraz przyjęciu, że świadczenie w miejsce wykonania nie ma charakteru odpłatnego (a zatem nie chroni go rękojmia wiary publicznej ksiąg wieczystych).

Twierdzenia te nie wystarczają jednak do wykazania, by wniesione skargi pozostawały oczywiście uzasadnione. Kształt relacji pomiędzy stronami postępowania oraz okoliczności zawierania kolejnych umów przenoszących własność nieruchomości przesądzają o szczególnym charakterze rozpoznawanej sprawy – wymagającym samodzielnej oceny od rozpoznającego ją sądu. Z tego powodu, powołanie się na twierdzenia co do sposobu działania rękojmi wiary publicznej ksiąg wieczystych, mogące mieć uzasadnienie w wypadkach typowych, nie musi być uzasadnione na gruncie rozpoznawanej sprawy. Argumenty Sądu Okręgowego, kwestionowane przez skarżących w ramach przesłanki oczywistej zasadności, stanowiły przy tym jedynie część wyводу prowadzącego do uznania braku działania rękojmi wiary publicznej w okolicznościach sprawy. Z tych powodów nie jest przekonujące twierdzenie, by w zakresie wskazanym przez skarżących skargi kasacyjne były uzasadnione w stopniu oczywistym.

Z uwagi na powyższe, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. orzeczono jak w postanowieniu. W związku z brakiem wniosku o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania w odpowiedzi wniesionej przez powoda, brak było podstaw do zasądzenia na jego rzecz zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.

[aw]